

Radu Vancu

KADDIS RADNÓTI MIKLÓSÉRT

Azért írok hogy halottaim jobban szeressenek

Innen a tömegsír mélyéről látom az anyákat akik fölragyognak
mint a csillagok Hipergravitációs szívük meggörbíti a teret Épp

most kezd el anyám szíve is fényleni Körötte szupernóvák
zsonganak mint tisztelettudó szentjánosbogár-sereg

Az anya így szól Fred fiához: Ne fordulj hátra
& ő nem nézett vissza & túlélte & az anya meg nem

1938. december 6-án éjfélkor láttad anyád utoljára Ahogy
szemével végigkísérte távozásod Tekintete lángokba

borította a valóságot maga körül mint egy filmben amelyben
te & ő egyre csak nevettek amíg meghasad a szívetek

Ahogy az anyák szíve ragyog minden tömegsír fölött

(Az hogy ezeket a verseket írom
még nem jelenti hogy élek)

Az anya így szól Anita lányához: Te most elmegy
én itt maradok az öcséddel másképp elfelejti hogy hívják

& és te elmentél Anita & mindenki akit szerettél megtöretett
testet
& elpusztíthatatlan nevet kapott Az elpusztíthatatlan tested Anita

az ő nevük Minden mozdulatod halvány ragyogó ködfátyol
borítja Ez a homály az ő nevük Te itt maradtál Anita –

& soha többé nem feledtem a nevüket
& te gondoskodtál róla hogy tudjuk a halvány ragyogó ködfátyol

mindörökre a testvérünk aki nem felejtette el a nevét

Ahogy az anyák szíve ragyog minden tömegsír fölött

(Az hogy ezeket a verseket írom
még nem jelenti hogy élek)

Az anya így szól Héda gyermekéhez:
Valakinek imádkoznia kell az akasztottakért

& Héda imádkozott & Nem szólt egy szót sem
senkihez amíg Auschwitzban volt Számára a szavak

csak imák lehettek – könyörgés a megtöretettekért –
& rettentő sok imát kellett mondani

A gyerekek tudják megtöretett emberenként hány szót kér
egy ima & te imádkoztál Héda Imáid mindegyre összerakták

azt amit a halál szétszedett Millió alkalommal Még most hatvan év
után is Héda minden szó ami elhagyja száját olyan mint valami

tartalékimádság Halvány ragyogó ködfátyol & nevetés ül
szavaidon Amik minden alkalommal széthasítják a szíved

Héda

Ahogy az anyák szíve ragyog minden tömegsír fölött

A kis Pali kérdezi anyját: Anya kinek a kezét szorítottam
amikor a te szavaiddal Németországba jöttem?

Kétségbeesetten akarta tudni lehetséges volt-e hogy az anyja
gyilkosának kezét szorította volna Lehet hogy így történt Palikám

Sose tudhatod teljesen
biztosan De nézd ebben biztos lehetsz:

Fred anyja az örökkévalóságig követi szemével a távozó fia
lábnyomát
Anita bátyja többé soha nem felejtí el a nevét

Mindenki akit elpusztítottak Héda imáit hallgatja Anyád minden
szavadból kiolvassa a halvány ragyogó ködfátyolt

A testünk
mint tartalékimádság lángba borítja a valóságot

Ahogy az anyák szíve ragyog minden tömegsír fölött

(Az hogy ezeket a verseket írom
még nem jelenti hogy élek)

Innen, a tömegsírból nézem az anyák szívét, ahogyan az űrkuta-
tók figyelik az űsrobbanás utáni első generációs csillagok fényét.
(Az írás csillagok nukleoszintézise.)

De a csillagok is cipelik saját magányukat. A csillagok nukleo-
szintézise néha depresszióba fordul. És néha ők is azt érzik, maga
alá temeti őket az idő végtelen homokdűnéje, amit pedig épp ők
lapítanak össze.

A tömegsír kellék a gondolkodáshoz Csupán miután
beletemettek születik meg az agyad Csak amikor hallod

ahogy a hároméves kislány akit három hete lőttek le azt kérdezi
Anyu mi hiszünk a halálban Csak amikor hallod hogy

az anya ugyanazon a nyugodt hangon amelyen három napig
könyörgött a katonáknak lőjék le őt is azt feleli

Kicsi katicám a halál nem létezik Csak amikor hallod
hogy a tömegsírban mindenki teljes erővel próbál

minél harsányabban szuszogni hogy a kislány elhiggye
élnék még Kicsi katica hallod hogy lélegzünk Csak

amikor felcsendül a kislány vidám kacagása Igen Hallom
Élünk mi mind & érzed ahogy parányi leheletével fölmelegíti

az egész tömegsír Akkor születik meg az agyad
Csak amikor eszedbe jut néhány vers parányi lehelete

ami fölmelegítette a szíved Csak akkor érted meg miért
suttogtad a költészetnek Kicsi katicám a halál nem létezik

Vagy talán ő súgta ezt a szívednek Nehéz visszaemlékezni
mert akkoriban még nem volt agyad Egy tömegsír kell

ahhoz (& nem feltétlenül egy csipetnyi költészet is) hogy
az agyad megszülessen

(Az hogy írom itt ezeket a verseket még nem jelenti
hogy meg is született) (Sőt szinte biztosan azt jelenti hogy

nem)

Borges kommentárja Donne *Biathanatosához*: ha valóban igaz,
amit Donne állít, hogy Jézus önkéntes halált halt (tehát öngyilkos
lett), akkor Isten az első pillanattól kezdve tudta, hogy csak azért
teremti meg a világot, hogy legyen egy hely, ahol öngyilkos lehet.

Azért teremtette a vasat, hogy létezzen a szeg az Ő tenyerében, a
növényeket azért, hogy létezzenek a tüskék az Ő homlokán stb.

Isten azért teremtett magának világot, hogy legyen egy hely, ahol
megölheti magát.

ANDRÉ FERENC fordítása